

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔte yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sɔkesɔke yi bo ke kutenku naati tipiiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke dɛ otɔu muwɛrimu ɲo kperɛ yĩnke,

Ti do kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke ndo bee ite koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tiɔti, ke ba nde ti me mba yo mesemme, oniti ti dɛ ɲmanti, dɛɛ tú kete,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ɲme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ocĩri nde okperi ko okperi dɛ ocĩri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenye ke tú initi wuo nyimɔu do kenkari ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuo kutenku yandú dɛneni dɛpatri keparku dɛ myɛɛke ne oniti ba we, kó dɛyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, omɔũ yi cãã nne otɔu; ke dɛɛ te ke iwuo nyimɔũ do nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiiti timɔũ,

Ti do kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kewɛnne mu kutenku yandú ko dɛtĩnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛɛ cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa dɛɛ tukune oniti kó mufommu byeeke dɛɛ bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó dɛtinni dɛdyeeɛ piɛeku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ do nkewɛnne dɛnuu kepĩ ndɛpatri dɛi ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nde yĩnke ke nyɛ dɛɛ túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ dɛwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo dɛl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nde omɔũ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔfe; o mɔkemu mɛcii kehã meyemme. Ti tú ne do kenye ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwoo ko otɔu dɛu.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tekote dɛbo ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee pɛdɛtik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanfe nɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ɲomɔũ bo dɛ ciite a kperɛ yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɛ ke domme, omɔũ yi do ke nda kɔɔnne ke ɲmanti o bo dɛ byɛeti a yienni mɛɛ kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi do nke dɛa kakii ke ɲmanti o bo dɛ tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔ̃tri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔ̃tri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔ̃ntike fɛpaãpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nɛuri kukpetinkú kɔ̃mme ke cĩrme.

Ditanfɔ̃tri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a ɔo kɛnyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔ̃tri 7

Ɔikotinuu tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuu ɔii o kãnke.

Ditanfɔ̃tri 8

Koomɔũ sente ɔikotinuu ke ɔaa wɛnte, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔ̃tri 9

Be baa na ke sɔ̃nte kɛpĩ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheĩ.

Ditanfɔ̃tri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pĩ nne timati, ɔibeentĩnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔ̃tri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibatɛ.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔikotinuu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyĩnke be ɔɔke baa tɔnte.

Ditanfɔ̃tri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyĩ kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyĩnke ke ɔe you.

Ditanfɔ̃tri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔɔme kaa pɛensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔ̃tri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔ̃tɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔɔ ɔiihei; ɔe kó ɔiihei kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi yɛ kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipiiti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔri a ɔɔme.

Đitanfǔtri 15

1. *Fǔ ƚoniti, a ba ƚfou ke bo ke yi yǔ a boti tuku.*
2. *Omǔ yi ɔo nke yetene sǔntike ƚotou o ko kuboti tuku; ke weeme nne ɔo ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.*

Đitanfǔtri 16

1. *Oniti, kaa cǔnke baa nkedee, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ndowe ke ɔi hǎnne tecyeǔte. Oniti ne o poku, omǔ yi ɔo kensei otou fenǔnfe ke nkemmune ɔi bo yate ɔiye ke nsa ke ɔiborime yi maa.*
2. *Onitidou ne oniti poku ke be ti nake ti kwu otou mǔ tenke yi ɔo ke nkǔ ke firi becwooke kefi ke ɔe fi.*
3. *Ne yaaro tecyeǔte tee baa kǔti ke tecyeǔte yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.*

Đitanfǔtri 17

1. *Oniti ba we, a bo amma ndaa, ɔi sǔmaa, omǔ yi ɔo nke nkǔnne otou o kperǔ yǔnke.*
2. *Omǔ yi ɔo nke sǔnte kefeete otou kperǔ ne muwǔrmu.*

Đitanfǔtri 18

Oniti ba we, omǔ yi ɔo nke nda kǔnne a yemme me ƚǎti kpei; omǔ ba nda kǔnne a ɔumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔumme kuyie maku ame nyi feume mutaǎ mamu kpei kaa ɔo ketike, a bo youmu kuyienɔummu maku kǔ meborime ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sǔmaa, ɔikǔmbǔoti yi ɔo nke ndwo ɔi bo ndumme ɔikǔ kuyie ɔiɔku yoo ɔi ndaku mekwu ndi bǔke kapaǎ nsikoo becirbe, ke haa ɔokǔ yebaa nke twonko itye ndibi, ba oniti kaa bǔ kee byeke.

Đitanfǔtri 19

Ba we, kaa yemme hǎti a bo na ke ti beimmu omǔ me mba na ke ɔaa kǔkene tiyǔnke; ba we, a bo na kebeke a ɔoti ƚa ninte kee byeke, ke ti two ƚa me ndowe ne a ninte tii naanti kǔ kuboti.

Đitanfǔtri 20

1. *Oniti ba we, a bo namu kewǔnne ketiinne a kǔbe a me ndǔbe ke ɔi nake ɔi kpeti; a bo namu ke mbo ɔitinni a me ndǔri myǔǔke, ɔindi yemme cǔnke ba ƚa tiyeiti, ɔi cǔnke ba ndǔri meyei.*
2. *Omǔ yi ɔo nke tanne otou ɔitǔn ni mari myǔǔke ne muwǔrimu koo yemme yi ɔiɔ.*

Đitanfǔtri 21

1. *Oniti ba we, a ɔo nke ndakemu a hei kǔ mufommu byeke kǔ tinaanti ba kaa yi ha ɔitǔnni ɔii tǔ kutenku ɔimyeǔke; a ɔo ke ntee n nemu beǔ pǔ nne ɔimǔ ɔi kǔ ɔiyetri.*
2. *Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kǔbe cenke ɔaa ɔeite, kempǔ ƚa hei bo ncenti mee boti ke ɔe nsie mutǔmmu yǔnke.*
3. *Bekpaatibe ɔo ke ndǔori siheikembii ɔo mee borime ɔihe i myǔǔke; yepate yǔe tu ndo nke nii cwǔ weti weti ba bǔkebǔke ba mbo, ke na keceete ɔitinni kotri kekanne ɔipanni. ǔekǔ mupaticǔrimu mǔnni, omǔ yi ɔo ke nkǔnne otou ke fiunko o yemme, keyǔ ɔihe kǔ meborime yi tǔ omǔmaa kǔmme, omǔkoo ƚmeǔte me nyi tǔ otǔ kou.*

Đitanfǔtri 22

Oniti ba we, fǔ teheikembite a tǔnke yi ɔo kewǔte ke nsenni ƚacyǔe; tiɔawanti yi kpa a nne ɔo nke yetoo kemǔte a kperǔ kepete itye nyii bo nte kaa na kenye ɔe ci ne ɔe yici; ɔemǔ memme ɔe bo nte kaa naa ƚoniti keye a fei

yekeke tū nđo nke ntee nyetobe deqebyeke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi nđaa too titcuti.

Ditanfɔtri 23

1. Ba we, a ɔo nke mmoke mutɔmmu ɲa pimmu, ke waa ɲa ɔɔmu ke mpɪ ke de ɔaa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.
2. Bee pɪ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti ɔo nke mmamu.
3. Wee cɛnke pɪmmu mamu, o ɔo nke cu o kɔnyonku; keyɛ de bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛɛte kɔbe ke ba ɲaari.
4. Ba we, kaa ɔo a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke di hɛnne yentɔntire ke ɲmɛ ndinuu kefeete ɔimaa.

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a ɔo nke nii cute mutɔmmu kehompe kekote tikweiti; a yi ɔo nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a ɔiiti.

Ditanfɔtri 25

1. Oniti ba we, a ɔo nke nfou ke de wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne ɲa cyɛɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimoke a yommaa a yi moke tiyaati, a yi moke a ɔɔude, kaa me mmɔ ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuɔu, opokoti yoo oɔakoti, ticite dekewe, wee cenbo mesemme myeeke be yi ɔo nkó yoo demyeɛke koo nfeuri.
2. Ti ɔo nke ɔo kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mesaaibi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi ɔo nkensenni.

Ditanfɔtri 26

1. Oniti ba we, a ɔo nkentye, ke na kepete mecii. Omɔu yi ɔo nkeyieeti ke na ketanne o bire ɔakɔri sampɔu. Ibi imu demare yi ɔo nke baa ta deko ɔakɔri. ɔakɔribɛ bebebii bee myeeke mutɔmmu ɔo nkepite tipiiti timɔu ndi; bee ko yepate kpenɛ kpenke ke ɔo mbee ta ɔakɔri odyeebe bemɔu be bo na ketamu ke be cɛnke ɔo.
2. ɔakɔri ɔo nketwo ndɛbire itye nke de benke de bo ime kenaa ɲoni ti keyɛ oniti ba we, a ɔo nke nkpeni ti mufommu myeeke. ɔakɔri ɔo nkeɔɔ ke benitibe kee betɔbe tɔmu ke bonkune beyemme kekwa mbetɔbe mesemme, ke iboti imɔu kuteɲu yandɔ nđo itɔbe, ke initiboti kuteɲu yandɔ kó ɔitinni ɔidyɛeri dii me ɲari ke ɔo kepau nyekpare ke ɔii na ke yepau nke kuteɲu narke tipiiti timɔu.
3. Ibi yembe bee ɔoke ɔo nkenyɛ weti weti bebi ɔo nkepete iitye ne i ɔo nkebebii muutɔmmu.

Ditanfɔtri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɔa bantene a ko kuboti kó meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifɔnni, nte ɔikɔtri me ndomme. A ɔo mbee ɔaatwo mecii kaa munkee metwo mbetɔbe ke kuteɲu nnaati keɔimɔu ɔipete mesaa.
2. Be tɔ oniti centine ɲo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tɔ mpɪnne mu o mu nyo nne.

Ditanfɔtri 28

ɔipatri ɔidyɛeri ɔii ntú ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke memme ɔoke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfɔtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo ɔitinni a bo ɔii myeeke a nyɛ kaa poo ɲamaa ndi.

2. *Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu o yi ɔo ke bee wee ɔɔre omɔmmwɔɔ, keyẽ oniti ne oniti ɣme ke ti ɔo nkenvari ke wẽte keɔe titɔbe.*

3. *Fɔ wee yi ɔo mekɔmmɛ a bo ntũ seiɣme kutenku yandú kó ɔipatri ɔidyɛeri me nyẽ nde ndomme.*

Ditanfɔtri 30

Ɖipatri ɔi myẽeke, tinaanti mati yibo ke ndonne ɔihe i mari, ɔitĩnni mari yoo oniti ɔo o tisenkri, kennau kewãa ɣwãa, ke faari faari ke hati bɔkebɔke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandu.
